

L'escenari de llauna Si vols catarsi, fes teatre

Francesc M. Rotger

Entre els espectacles teatrals que darrerament han passat per la nostra cartellera, en trobam dos amb curiosos punts en comú i amb referències cinematogràfiques. Tant *El rei Lear*, posat en escena per Oriol Broggi, com *Germanes*, de Carol López, tenen com a principals personatges femenins tres germanes, d'estils i caràcters diferents, per no dir contraposats. *Germanes* és un dels grans èxits de la temporada a l'àmbit de llengua catalana, amb diverses candidatures als recents Premis Max. La seva autora i directora ha deixat palesa, a muntatges precedents, la seva passió pel cinema. De fet, el cartell de la peça recorda bastant el cartell de la pel·lícula de Woody Allen *Hannah y sus hermanas* (*Hannah and Her Sisters*). També Woody Allen protagonitzà l'estranya versió d'*El rei Lear* realitzada per Jean-Luc Godard fa més de vint anys, amb la presència del desaparegut Norman Mailer.

Em sembla que no ha estat *El rei Lear*, en tot cas, la peça de Shakespeare revisitada amb més insistència pel cinema. Des del meu punt de vista, la més brillant adaptació que mai s'ha fet a la pantalla d'aquesta història dolorosa és sens dubte *Ran*, d'Akira Kurosawa, tot i les llibertats que es va prendre el realitzador japonès. Per exemple: convertir en homes les tres filles del vell monarca. Ara he llegit que Al Pacino serà *Lear* en una nova versió cinematogràfica, de la mà de Michael Radford, que ja el va dirigir a una digna adaptació d'*El mercader de Venècia*. I és que Al Pacino ja fregava la majestuositat de les peces de Shakespeare a la seva caracterització com a Michael Corleone, a les tres parts successives de *The Godfather*.

Grandesa shakespeariana és també la que trobam al monarca destronat Richard Nixon a la pel·lícula de Ron Howard *El desafío* (*Frost/Nixon*), basada en la peça teatral de Peter Morgan, que es va fer càrrec així mateix d'adaptar-la a guió cinematogràfic. Aquest actor immens que és Frank Langella dona una solidesa esplèndida a aquell personatge que va ser conegut com "Tricky Dicky" ("Ricardet el trampós"), i Michael Sheen i Kevin Bacon no es queden enrere. Jo li hagués donat l'Oscar al millor actor, francament, a Langella. Ja que no és així, estic content que el guanyador sigui Sean Penn, un intèrpret veritablement extraordinari, que, en efecte, realitza una feina superba a *Milk*.

Un enfrontament, un duel interpretatiu, és també el que proposa John Patrick Shanley, traslladant a la pantalla la seva pròpia obra de teatre, a *La duda* (*Doubt*). Igualment en aquests cas els actors són excel·lents: tant Meryl Streep, que no és una de les meves actrius favorites, però sí que és una actriu ben ferma, com, sobretot, Philip Seymour Hoffman, qui posseeix una gran capacitat expressiva amb una economia de mitjans sorprenent. Només que, aquí, les coses em fa la impressió que es que-

den a la superfície. Ni la batalla entre progressisme i tradició, ni els delictes d'alguns capellans, es tracten de manera profunda, i tot sembla al servei de l'intriga (veritat o mentida?) que ronda l'espectador. Ara bé, si parlem de pel·lícules o de posades en escena de contingut religiós, obviament hem de fer referència a una nova versió de *Jesucristo Superstar* (*Jesuschrist Superstar*), el musical d'Andrew Lloyd Webber i Tim Rice, que ens ha visitat a l'Auditori de Palma. Francament molt ben facturada, amb els mitjans que podem exigir a un espectacle d'aquestes característiques. I, d'altra banda, sense aportar res de nou. S'assembla bastant a la pel·lícula de Norman Jewison, encara que amb diferències (com l'escena d'Herodes) a favor de la pel·lícula.

De tota manera, ja que parlem de produccions que s'han batut no fa gaire per les estatuetses aquestes (i que tinguin relació amb el teatre, però), no podem deixar de fer referència a *El lector*. Adaptació a la pantalla de la prestigiosa novel·la de Bernard Schlink, clar que sí, però el guió, a més, és de David Hare, un dels més destacats autors dramàtics contemporanis. A Manacor vàrem veure fa uns anys una posada en escena (dirigida per Ferran Madico) de la seva peça *Celobert*, amb un meravellós Josep Maria Pou (Pou està sempre meravellós) i dos joves intèrprets, Marta Calvó i David Janer, gairebé a la seva alçada (i això que Pou és molt alt). Al final no es va presentar al Principal, on estava inicialment previst a les acaballes del 2008, un altre dels seus textos, *El meu llit de zinc*, també dirigit per Madico.

La feina d'Hare a *El lector* resulta meritòria, atès que atorga una certa credibilitat a una història, d'altra banda, marcadament fantasiosa en molts dels seus aspectes. El jove David Kross i el veterà Ralph Fiennes són molt bons actors, el mateix que Bruno Ganz. Però el gran atractiu de la pel·lícula és (ja ho deia *Temps Moderns* al seu editorial de març) aquest tros d'actriu i de dona que és Kate Winslet. Ostres, crec que m'he enamorat.

Hi ha altres referències dramàtiques a *El lector*. De fet, el primer llibre del qual parla el protagonista adolescent a la seva amant (més madura) és una obra de teatre, entorn a la qual treballen a l'escola i que s'inicia amb el monòleg d'un príncep. Com si fos el començament de *Treballs d'amor perduts* i el rei Ferran digués això de "Navarra serà l'enveja del món...". Moltes seqüències més tard, quan el personatge principal, ja adult, visita (als Estats Units) una supervivent dels crims dels nazis, convertida en escriptora, aquesta li dona el següent consell; "Si vols catarsi, faci teatre".

Així que continuarem fent teatre... Les cartelles ens ha ofert no fa gaire, o ens ofereixen aquests dies, unes quantes peces clàssiques (*La Celestina*, *Luces de bohemia*, *La casa de Bernarda Alba*) que han conegut les seves versions cinematogràfiques, cap d'elles rodona. Tampoc *Hamlet*. Kenneth Branagh en realitzà una adaptació més que digna. Però no genial. ■